

Solhemmet – framsynt initiativ för slitna Sophiasystrar

Sophiahemmet i Stockholm startade sin sjuksköterskeutbildning 1883 med Florence Nightingales skola i London som förebild. Utbildningen bedrevs under de första åren på Sabbatsbergs sjukhus, men kunde 1889 flytta över till nya lokaler med tillgång till ett eget sjukhus, Sophiahemmet. Bläcket på drottning Sophias reglemente för den nya skolan hade knappt hunnit torka förrän hon skrev till styrelsen för hemmet och föreslog att två fonder skulle instiftas, en »ålders-, underhålls- och pensionsfond» och en »Fond för ett ålderdomshem för Sophiahemmets sköterskor».

Båda dessa initiativ var unika för sin tid och måste betraktas som mycket framsynta i en tid då medelåldern för sjuksköterskorna bara var 28 år. Man kan tycka att andra behov borde ha känts mer angelägna, men drottningen förstod att det skulle ta lång tid att med gånghälsor bygga upp fonder som var tillräckligt solida för att hennes idéer skulle kunna realiseras.

Till detta kom att sjuksköterskeyrket ansågs så krävande att ingen skulle kunna vara verksam i sitt kall efter 50 års ålder.

År 1907 stod Sophiahemmets ålderdomshem, Solhemmet, som reser sig så vackert på en kulle på Sophiahemmets tomt vid Valhallavägen, klart för invigning. Det var ritat av den tidens främste arkitekt, Ferdinand Boberg, som även skapat bl a Waldemarsudde och Thielska galleriet i Stockholm. Inredningen var signerad prins Eugen.

Till invigningen, som förrättades av kung Oscar II, hade Sophiahemmet inbjudit alla sina systrar, som var

spridda över hela landet. På bilden har de ställt upp sig framför Solhemmet.

Det skulle visa sig att drottningen varit ute i god tid. Först 1914 pensionerades den första Sophiasystern och kunde flytta in på hemmet. Systrarna visade sig segare än vad någon anat, och snart kunde pensionsåldern höjas till 55 år och senare till 60. Solhemmet blev under fyra decennier en trygg hemvist för många Sophiasystrar. Medelåldern var till slut över 80 år, vilket innebär att de flesta kom att tillbringa mer än 30 år på det soliga hemmet.

Idag är Solhemmet hemvist för Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

Bengt Pernow
professor emeritus
Stockholm

Referens

Pernow B. Sophiahemmet i sin tid. Utbildning och sjukvård under elva decennier. Stockholm: Natur och Kultur, 1995 (347 sid).

**MEDICIN
HISTORISK**
paus

Medicinhistoriska
ögonblicksbilder,
i form av en kort text
till en bra bild,
välkomnas!

»Medicinhistorisk paus»
Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Alla Sophiasystrar, spridda över landet, var inbjudna när Solhemmet, ritat av Ferdinand Boberg, invigdes år 1907. Här har de samlats framför den nya byggnaden.